Aan kamerleden

Reactie van Fokus op brief staatssecretaris over ADL-assistentie in ADL-clusters vanaf 1 januari 2012/ Fokuswonen (brief van 22 juni 2011).

In de brief meldt de staatssecretaris maatregelen waardoor de ADL-assistentie in ADL-clusters, het zogenoemde Fokuswonen, vanaf 1-1-2012 uit de AWBZ moet worden bekostigd.
Met die maatregelen *voert zij de motie Wolbert/Venrooy/Agema (30597, nr. 181) niet uit*.
Ondanks de mooie inleidende woorden over het Fokusconcept als aansluitend bij haar beleidsdoelstellingen, maakt de staatssecretaris met de aangekondigde overgangstermijn van twee jaar een einde aan het voortbestaan van het concept van het Fokuswonen. De voorstellen zijn desastreus voor het zelfstandig kunnen wonen en de eigen regie van alle Fokuscliënten. In de door de staatssecretaris genoemde voorbereidingstijd van drie jaar zijn de door aanbieders ingebrachte knelpunten tot op heden niet opgelost. In de brief wordt geen verslag gedaan van die knelpunten, de notities van aanbieders zijn niet bij de brief gevoegd.

De knelpunten zijn de volgende:

- De staatssecretaris regelt niet de financiering van de 24-uurs beschikbaarheid van assistentie op afroep. De AWBZ biedt geen financieringsgrondslag daarvoor en evenmin passende tarieven. De voorgestelde mix van functies en prestaties/tarieven in de huidige AWBZ is daartoe niet voldoende. De beoogde zorg is dus niet exploiteerbaar. Een en ander is ook uit het NZa-rapport af te leiden. De daar gepresenteerde bekostiging (op basis van vooral de prestatie Persoonlijke Verzorging-extra) biedt een te krappe beschikbaarheid (geen 24 uur per etmaal in een kleinschalig cluster) en een te laag tarief.
De concept aanwijzing aan de NZa biedt vooralsnog onvoldoende garanties, te meer omdat daar wordt uitgegaan van clusters van minimaal 16 woningen en een indicatie per client tussen 18 en 20 uur per week. Dat zijn gegeven de huidige praktijk onrealistische cijfers. De meeste Fokusclusters zijn kleiner dan 16 woningen.
De staatssecretaris wil onderzoek door NZa naar een tarief voor *alarmopvolging.* Daarmee zoekt zij een oplossing voor een verkeerd probleem. Als niet de 24 uurs beschikbaarheid wordt gefinancierd, is alarmopvolging alleen mogelijk tegen zeer hoge (en onrealistische) prijzen. In de huidige financiering van de 24-uurs beschikbaarheid is de alarmopvolging in het tarief inbegrepen (de spin-off van de 24-uurs beschikbaarheid). Zij zou dus het probleem van de financiering van 24 uurs beschikbaarheid moeten laten onderzoeken.
Alarmopvolging is niet alleen nodig voor mensen met ademhalingsondersteuning, maar voor alle mensen met een slechte arm- en handfunctie, die niet in staat zijn noodsituaties zelf op te lossen. In het Fokuswonen zijn de cliënten afhankelijk van 24uurs zorg op afroep (inclusief de mogelijkheid van alarmopvolging). Het geclusterd wonen van deze doelgroep maakt de 24 uurs hulp financierbaar.

- Het ADL-dienstenpakket wordt versplinterd over drie wetten AWBZ, WMO en Zvw, waardoor niet integraal zorg kan worden geleverd in en om de woning, en delen van de zorg zullen wegvallen omdat die niet gefinancierd zullen worden. De motie vraagt om garanties voor het huidige samenhangende pakket.
-Het pakket wordt bovendien volgens de staatssecretaris niet meer integraal aangeboden door één aanbieder in een cluster. Daardoor zal de afname dalen en de exploitatie onmogelijk worden. Ook hier wordt niet aan de motie voldaan.
De in de brief genoemde kritische werkgroep van cliënten verzet zich (terecht) tegen een integraal pakket waarvan ook zorg *buiten het cluster* deel uitmaakt.

- De mogelijkheid van een PGB voor assistentie buiten de woning komt te vervallen, waardoor cliënten afhankelijk zullen worden van de aanbieder in het cluster voor zaken die zij nu in eigen regie, met behoud van privacy en met eigen creatieve oplossingen regelen. Dat is ook waar genoemde werkgroep naar streeft. Ook hier wordt niet aan de motie voldaan.

- De koppeling tussen huur van de ADL-woning en de zorg wordt verlaten. Nog onlangs werd deze koppeling door de staatssecretaris als noodzakelijk voor exploiteerbaarheid beschreven. Het gaat hier weliswaar om privaatrechtelijke verhoudingen, maar die zijn gebaseerd op subsidievoorwaarden bij de bouw van de woningen om deze blijvend voor de doelgroep te reserveren en de 24 uurszorg exploitabel te laten zijn. Ook de Cliëntenraad van Fokus wenst handhaving van deze koppeling.

- Er wordt slechts een overgangstermijn van twee jaar voor de *huidige clienten* geboden. Daardoor zal het Fokuswonen vanaf 1-1-2012 langzaam leeglopen en onrendabel worden, ook voor de huidige cliënten.

- De aanwijzing aan de NZa voor de overgangstermijn en de periode daarna biedt onvoldoende waarborgen. Reden om de overgang naar de AWBZ niet nu al in te laten gaan, maar pas als die waarborgen er wel zijn. Dus uitstel totdat de NZa de opdrachten van de staatssecretaris heeft uitgewerkt en nadere besluiten kunnen worden genomen.

- De aangekondigde pakketmaatregel rond de functie begeleiding veroorzaakt het wegvallen van assistentie-handelingen in de persoonlijke levenssfeer in de woning van de cliënt, integraal onderdeel van de zorgbehoefte van de cliënten. Dat kan worden opgelost in een specifieke aanspraak, zoals in de intramurale zorg.

- De suggestie wordt gewekt dat de ADL-assistentie ondoelmatig is. Dat is onjuist. Dat blijkt uit de werkelijke afname van een groot deel van de cliënten dat lager is dan de indicatie. Het concept vermindert zorgconsumptie en is uiterst doelmatig en doeltreffend georganiseerd.

- Onjuist is de stelling dat de indicaties gemiddeld genomen voldoende ruimte bieden om zorglevering op het huidige niveau voort te zetten. Er is voor 36% van de cliënten minder geïndiceerd dan hun huidige vraag en bovendien is een reeks van handelingen niet meer geïndiceerd (pakket). Bovendien zijn de tarieven te laag voor voortzetting op huidig niveau.

- Na de beëindiging van de bouwsubsidie voor ADL-clusters is er geen enkel cluster meer gerealiseerd, omdat de kosten ervan te hoog zijn om door te berekenen in de huur en een en ander daardoor voor corporaties niet exploitabel is

- Het is niet duidelijk de alarm-intercomsystemen bekostigd kunnen blijven uit de zorginfrastructuur regeling. Er is daartoe geen garantie.

- Hoe zal binnen het financieel kader de al toegestane groei in 2011 en 2012 worden verwerkt, waardoor meer subsidie nodig is in 2012 en volgende jaren dan in 2011

Verzoek:
- de brief is een voorhang, ons verzoek is de *voorhang te stuiten* zodat nader overleg kan plaatsvinden
- de staatssecretaris te laten weten dat de brief *niet de aangenomen motie uitvoert* en naar de mening van de aanbieders van ADL-assistentie in ADL-clusters zal leiden tot het einde van het concept van het Fokuswonen
- maatregelen te nemen waardoor dit niet door gaat
- er zijn alternatieven (zie de gister toegezonden memo: een afzonderlijke aanspraak in het besluit zorgaanspraken voor ADL-assistentie in ADL-clusters, welke mogelijkheid de staatssecretaris onvoldoende onderbouwd afwijst)
- verzoeke de subsidieregeling met twee jaar te verlengen (in feite dus gelijk aan de overgangstermijn), zodat betere maatregelen kunnen worden voorbereid, zonder nu al schade aan te richten (dat kan volgens art. 44 van de AWBZ omdat het voornemen blijft bestaan in de AWBZ onder te brengen), zodat alternatief kan worden uitgewerkt en NZa voldoende waarborgen kan voorbereiden voor het uitvoeren van uw motie.